

7309
04.04.2018

10/2747

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

20 Temmuz 2016 tarihinde ilan edilen OHAL ve ardından çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnameler ile on binlerce kamu çalışanı ihraç edilmiş olup ihraç edilenlerin özel sektörde çalışma hakları da engellenmektedir. İhraç edilen yurttaşların çalışma haklarının engellenmesinin neden ve sonuçlarının araştırılması ile çalışma hakkının güvence altına alınmasına yönelik önlemlerin tespiti ve araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98 inci ve İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırma açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.04.04.2018

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Grup Başkanvekili
Adana Milletvekili

GEREKÇE

15 Temmuz Darbe Girişiminin ardından ilan edilen KHK'ler ile çok sayıda kamu görevlisi ihraç edilmiş ancak bu kimselerin özlük hakları ve sair kazanılmış haklarına dair bir çalışma yürütülmemiştir. Yine bu kişilerin mağduriyetlerini yahut haklılıklarını savunmalarına dair tüm hukuki kanallar kapatılırken tek işlevi ihraç edilenlerin maruz kaldıkları mağduriyeti yöneltebilecekleri tüm hukuki mekanizmaların önünü kapatmak olan OHAL İşlemlerini İnceleme Komisyonu teşkil edilmiştir. Ancak ne var ki bu komisyonun, üyelerinden kuruluş şekline ve mağduriyet başvurularını yeterli denetim ve incelemeye tabi tutmayan sistemine kadar yurttaşların mağduriyetine çözüm olamadığı kuşku götürmemektedir.

Diğer yandan KHK ile ihraç edilen kamu görevlileri; kamuda haklarındaki isnatlardan kaynaklı olarak bir daha iş imkânı bulamazlarken, bu duruma İş-Kur vesilesiyle yaptıkları başka iş başvurularının engellenmesi ve hatta özel sektörde dahi buldukları işe alınmalarının önünü kesen gelişmeler eklenmiştir. Şöyle ki kamu kurum ve kuruluşlarında çalışırlarken ihraç edilenler, benzer görevlerini ifa edecekleri özel sektör başvurularında “*ihraç edilmelerinin kendi kurumları açısından sorun teşkil edeceği*” gerekçesiyle karşı karşıya kalmışlardır. Yine İş-Kur vasıtası ile istihdamın önünde hukuki bir engel olmamasına karşın iktidarın yaptırımlarına maruz kalma kaygısı ile iş başvurularını değerlendirme dışı bırakılmaktadır.

Kamuoyuna yansıdığı üzere Sağlık Bakanlığı’nın valiliklere göndermiş olduğu yazıda “meslekten ihraç edilen hemşire, ebe, doktor, diş hekimi gibi sağlık personellerinin özelde, özel kliniklerde, özel hastanelerde çalışabileceği” belirtilmiş ise de hâlihazırda sağlık emekçileri de özel sektörde çalışma olanağı bulamamıştır. Nitekim Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın ihraç edilen kamu görevlilerine ilişkin “*gitsinler özel sektörde çalışsınlar*” söylemi de karşılık bulmamış ve ne yazık ki kamudan ihraç edilenler büyük bir mağduriyet ile baş başa bırakılmışlardır. Netice itibarıyla KHK ihraçları ile mağdur edilen yurttaşların Anayasal güvence altında olan “çalışma hakkı” yok sayılmaktadır.

İfade ettiğimiz üzere Anayasanın 49 uncu maddesi; “çalışma hakkını” güvence altına alır ve Devletin “*çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri*” almak biçimindeki görevlerini tanımlar. Yine Türkiye’nin de taraf olduğu İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinde Çalışma Hakkı; “*Herkesin çalışma, işini serbestçe seçme, adaletli ve elverişli koşullarda çalışma ve işsizliğe karşı korunma hakkı vardır. Herkesin, herhangi bir ayırım gözetmeksizin, eşit iş için eşit ücrete hakkı vardır. Herkesin kendisi ve ailesi için insan onuruna yaraşır ve gerekirse her türlü sosyal koruma önlemleriyle desteklenmiş bir yaşam sağlayacak adil ve elverişli bir ücrete hakkı vardır. Herkesin çıkarını korumak için sendika kurma veya sendikaya üye olma hakkı vardır.*” şeklindedir. Ancak ne var ki uygulamada bu hükümler yok sayılırken ihraç edilenlerin yaşamsal tüm hakları da beraberinde ellerinden alınmış olmaktadır.

Bu süreçte hem hukuka aykırı ihraçlardan kaynaklı elde etmiş oldukları kazanımları kaybeden KHK mağdurları hem de eğitim ve liyakatlerine uygun başka bir işte çalışma hakkından mahrum bırakılmaktadır. Onlara gösterilen tek yol ya güvencesiz şartlarda eğitim ve liyakatlerine uygun olmayan başka işlerde çalışma yahut işsizlik ve onun getirdiği sair sorunlarla baş etme mecburiyeti olmaktadır. Ülkede işsizlik verilerinin çok vahim boyutlara ulaştığı bir tabloda ise KHK mağdurları için tek seçeneğin işsizlik olduğu kuşku götürmemektedir.

OHAL ilanının birinci yılında yapılan raporlama çalışmalarında göre kamu çalışanlarından 50 bin 510 kişi tutuklanırken 111 bin 240 kişi görevlerinden kesin olarak ihraç edilmiştir. Hakkında soruşturma başlatılan ve görevlerinden ihraç edilen 50'den fazla yurttaş intihar etmiş, birçoğu da intihar girişiminde bulunmuştur. Sadece ihraç edilen kamu görevlilerinin sayıları dahi yaşanan mağduriyeti ifade etmektedir. Ortaya çıkan tabloda telafisi imkânsız zararların meydana gelmesi kaçınılmaz olup bu meselenin TBMM çatısı altında çözüme kavuşturulması elzemdir.